

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ВІЙСЬКОВО-ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра загальновійськових дисциплін

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до прийому екзамену (диференційованого заліку)
з навчальної дисципліни**

**"Основи військового управління
(у тому числі штабні процедури НАТО)"**

ХАРКІВ

Екзамен (диференційований залік) з дисципліни “Основи військового управління (у тому числі штабні процедури НАТО)” має на меті перевірку та оцінку рівня знань та умінь одержаних курсантами та студентами у застосуванні цих знань при вирішенні практичних завдань згідно з цільовими настановами навчальної дисципліни. Екзамен (диференційований залік) проводиться в цілому за навчальну дисципліну.

Курсанти допускаються до екзамену (диференційованого заліку), якщо вони мають задовільні оцінки по всім темам курсу, виконали контрольні завдання та мають задовільні оцінки по темам дисципліни та успішно склали модульні тестування.

Для організації цілеспрямованої роботи курсантів та студентів в період підготовки до екзамену (диференційованого заліку) лектором потоку розробляється перелік питань та задач, які розглядаються та затверджуються на засіданні кафедри. Питання видаються в навчальні групи за 14 діб до початку екзамену. Консультації проводяться індивідуально або в складі навчальної групи.

Екзамен (диференційований залік) проводиться лектором даного потоку. Екзамен (диференційований залік) проводиться в усній формі. Курсантам та студентам пропонуються білети, які складені згідно переліку питань. Білет має три питання.

Курсант та студент має право один раз замінити екзаменаційний білет, але тоді загальна оцінка за екзамен знижується на один бал, а час, що надається на відповідь не збільшується.

На екзамен (диференційований залік) відводиться 6 навчальних годин. Особисті конспекти курсанти та студенти представляють екзаменатору при отриманні екзаменаційного білета, які залишаються у екзаменатора до кінця екзамену, а потім повертаються курсантам або студентам. При спробі використання курсантом або студентом під час підготовки до відповіді недозволеної літератури або записів, екзамен для нього припиняється та виставляється оцінка “незадовільно”. За відповідь на кожне питання виставляється оцінка.

ОЦІНКА ВИСТАВЛЯЄТЬСЯ:

- **“ВІДМІННО”**- якщо курсант та студентам твердо знає теоретичні положення, логічно, глибоко та послідовно розкриває і обґрунтовує їх зміст, підтверджує відповіді схемами, розрахунками, прикладами. Практичні задачі вирішує швидко, послідовно та без помилок, відповідно до теоретичних положень.

- **“ДОБРЕ”** – якщо курсант та студентам твердо знає теоретичні положення, вірно та послідовно розкриває і обґрунтовує їх зміст, але мало наводить схем, розрахунків та прикладів. Практичні задачі вирішує відповідно до теоретичних положень, послідовно без значних помилок.

- **“ЗАДОВІЛЬНО”** – якщо курсант та студентам знає теоретичні положення але не досить глибоко розкриває їх зміст, не може достатньо їх обґрунтувати.
- **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** – якщо знання, уміння не задовольняють вимогам виставлення інших оцінок.

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ЗА ЕКЗАМЕН ВИСТАВЛЯЄТЬСЯ:

“ВІДМІННО” – якщо три відповіді на питання білету оцінені на “відмінно” або середня оцінка складає “ відмінно “.

“ДОБРЕ” – якщо три відповіді оцінені на “добре” або середня оцінка складає “добре “.

“ЗАДОВІЛЬНО” – якщо три відповіді на “ задовільно “або середня оцінка складає “ задовільно “, а також коли одна оцінка “ незадовільно “а дві інші “ відмінно “або одна оцінка “ відмінно “ а друга “добре “.

“НЕЗАДОВІЛЬНО” – коли три відповіді оцінені на “незадовільно“, або дві відповіді оцінені на “незадовільно“ а одна – “відмінно “ або “ добре “ .

За результатами екзамену курсанту та студенту виставляється середня оцінка з округленням до її цілого значення. При визначенні середньої оцінки враховуються оцінки за контрольне завдання, середня оцінка за поточну успішність курсанта або студента та оцінка за ведення конспекту.

П Е Р Е Л І К
питань до екзамену (диференційованого заліку) з дисципліни
“Основи військового управління
(у тому числі штабні процедури НАТО)”

Перелік
питань для проведення екзамену (диференційованого заліку)
з навчальної дисципліни
"Основи військового управління
(у тому числі штабні процедури НАТО)"

1. Основні визначення і поняття менеджменту і військового управління.
2. Основні категорії менеджменту і військового управління.
3. Історичні передумови менеджменту. Еволюція менеджменту.
4. Еволюція військового управління.
5. Еволюція принципів і теорій (шкіл) менеджменту.
6. Основні загальні принципи менеджменту та військового управління.
7. Застосування принципів менеджменту в управлінні військовою організацією.
8. Принципи військового управління на основі теорій наукового менеджменту Тейлора.
9. Принципи військового управління на основі теорій наукового менеджменту Емерсона.
10. Принципи військового управління на основі адміністративної (класичної) теорії менеджменту Файоля.
11. Принципи військового управління на основі теорії (школи) менеджменту «людських відносин».
12. Принципи військового управління на основі теорії (школи) поведінкового менеджменту (теорії «Х», «У»).
13. Принципи військового управління на основі теорії менеджменту "Z".
14. Напрямки вдосконалення менеджменту (П. Друкер, теорія «хаосу»).
15. Військові організації і їх класифікація.
16. Загальні характеристики військової організації.
17. Зовнішнє середовище військової організації.
18. Внутрішнє середовище військової організації.
19. Моделі військових організацій.
20. Визначення, елементи організаційних структур військової організації.
21. Визначення, елементи структур управління військової організації.
22. Вимоги, які ставляться до структур управління військовою організацією.
23. Рівні управління військової організації та розподіл командирів по рівнях управління.
24. Сфера контролю (норма керованості).
25. Багаторівнева (вертикальна) організаційна структура. Плоска (горизонтальна) організаційна структура. Сфера контролю.
26. Лінійна ієрархічна структура управління військовою організацією.
27. Багатолінійна (функціональна) ієрархічна структура управління військовою організацією.
28. Лінійно-функціональна (лінійно-штабна) ієрархічна структура управління військовою організацією.
29. Органічні (адаптивні) структури управління, застосування їх у військовому управлінні.
30. Сформулювати і пояснити вертикальну організаційну структуру взводу з урахуванням сфери контролю рівним 3.

31. Сформувати і пояснити вертикальну організаційну структуру роти з урахуванням сфери контролю рівним 3.
32. Сформувати і пояснити вертикальну організаційну структуру батальйону з урахуванням сфери контролю рівним 3.
33. Сформувати і пояснити плоску організаційну структуру окремого батальйону з урахуванням сфери контролю рівним 6.
34. Сформуйте лінійну структуру управління взводу з урахуванням норми керованості рівною 3- для командира взвод і 10 - для командирів відділень і поясніть її.
35. Сформуйте лінійну структуру управління ротою з урахуванням норми керованості рівною 3 - для командирів роти і взводу і рівної 10 - для командирів відділень і поясніть її.
36. Сформуйте лінійну структуру управління батальйону з урахуванням норми керованості рівною 3 - для командирів батальйону, роти і взводу і рівної 10 - для командирів відділень і поясніть її.
37. Сформуйте лінійно - штабну структуру управління окремого батальйону з урахуванням норми керованості рівною 3 - для командирів окремого батальйону, роти і взводу і рівної 10 - для командирів відділень і поясніть її.
38. Командир – професійний військовий керівник. Вимоги до командира як до професійного військового керівника.
39. Управлінські якості сучасного командира.
40. Загальні чинники управлінської діяльності командира.
41. Суть управлінської діяльності командира.
42. Управлінські ролі командира.
43. Метод створення команди в підрозділі з використанням моделі трьох кіл (діаграми Венна)
44. Влада, авторитет та лідерство командира.
45. Поняття влади, балансу та форм влади.
46. Визначення й зміст авторитету. Псевдо авторитет командира.
47. Визначення, зміст і характеристика лідерства.
49. Порівняльна оцінка лідера й командира.
50. Стилi управління командира. Визначення й класифікація основних стилів управління.
51. Характеристики авторитарного (диктаторського), демократичного, ліберального (того що потурає) стилів управління.
52. Порівняльна оцінка основних стилів управління.
53. Стиль управління «управлінська решітка» - система ГРiД.
54. Визначення стилю управління командира підрозділу.
55. Методика визначення стилю управління командира з використанням «управлінської решітки - системи ГРiД».
56. Визначити стиль управління командира підрозділу з використанням «управлінської решітки - системи ГРiД».
57. Основні поняття прихованого управління. Альтруїстичне і маніпулятивне управління.
58. Визначення способу альтруїстичного і маніпулятивного прихованого управління в службових взаєминах із застосуванням методів аналізу конкретних ситуацій.
59. Визначити спосіб альтруїстичного прихованого управління підлеглими із застосуванням методів аналізу конкретних ситуацій.
60. Визначити спосіб маніпулятивного прихованого управління підлеглим із застосуванням методів аналізу конкретних ситуацій.
61. Визначити способів прихованого управління і маніпулювання командиром із застосуванням методів аналізу конкретних ситуацій.
62. Мистецтво командира захищатися від маніпуляції.
63. Поняття, структура і зміст військової організаційної культури.

64. Поняття і зміст суб'єктивної військової організаційної і управлінської культури.
65. Культура взаємостосунків співробітництва командира з підлеглим.
66. Культура взаємостосунків співробітництва підлеглого з командиром.
67. Культура взаємостосунків співробітництва рівних по положенню військовослужбовців.
68. Культура взаємостосунків співробітництва командира і його заступника.
69. Культура службового спілкування командира: методи позитивного впливу командира на підлеглих, культура розпорядницької діяльності командира.
70. Культура службового спілкування командира: індивідуальна бесіда командира з підлеглими за службовими та особистими питаннями.
71. Поняття і зміст об'єктивної військової організаційної культури. Необхідність застосування командиром самоуправління.
72. Застосування командиром ефективних методів планування свого службового часу.
73. Методика складання плану роботи командира на робочий день по методу «Альпи».
74. Розробити план роботи командира підрозділу на день по методу «Альпи» згідно ситуації (*Варіант № 1*). Пояснити порядок його складання.
75. Розробити план роботи командира підрозділу на день по методу «Альпи» згідно ситуації (*Варіант № 2*). Пояснити порядок його складання.
76. Розробити план роботи командира підрозділу на день по методу «Альпи» згідно ситуації (*Варіант №3*). Пояснити порядок його складання.
77. Кібернетичне поняття і схема передачі інформації.
78. Вимоги до інформації. Джерела збирання і обробки інформації.
79. Потoki і системи передачі інформації.
80. Поняття, сутність і види комунікації.
81. Елементи, етапи, схема процесу комунікації.
82. Комунікаційна мережа керівника групи.
83. Розробити та пояснити комунікаційну мережу командира взводу.
84. Розробити та пояснити комунікаційну мережу командира роти.
85. Розробити та пояснити комунікаційну мережу командира батальйону.
86. Визначення і класифікація управлінських рішень.
87. Методика прийняття і реалізації раціональних управлінських рішень.
88. Способи прийняття рішень.
89. Метод прийняття колективних управлінських рішень «Дельфі» та «японська кільцева система».
90. Метод прийняття колективних управлінських рішень «мозкова атака».
91. Методика визначення стилю прийняття рішень з використанням «дерева» рішень «Врума-Яго».
92. Визначити стиль прийняття управлінського рішення з використанням «Дерева» рішень Врума-Яго згідно заданої ситуації (*Варіант № 1*). Пояснити чому вибрано саме такий стиль.
93. Визначити стиль прийняття управлінського рішення з використанням «Дерева» рішень Врума-Яго згідно заданої ситуації (*Варіант №2*). Пояснити чому вибрано саме такий стиль.
94. Визначити стиль прийняття управлінського рішення з використанням «Дерева» рішень Врума-Яго згідно заданої ситуації (*Варіант № 3*). Пояснити чому вибрано саме такий стиль.
95. Визначення, сутність, види і етапи планування.
96. Місія і цілі військової організації. «Дерево» цілей.
97. Управління військовою організацією по цілям.
98. Скласти «дерево» цілей батальйону в обороні та пояснити.
99. Скласти «дерево» цілей роти в обороні та пояснити
100. Визначення, сутність, види і етапи планування.

101. Сутність, зміст, види і процес контролю.
102. Організація як функція управління: сутність делегування, відповідальності і повноважень.
103. Типи і варіанти розподілу повноважень.
104. Визначення, елементи і класифікація структур управління.
105. Вимоги, що висуваються до структур управління військової організації.
106. Ієрархічні структури управління військовою організацією.
107. Адаптивні структури управління військовою організацією.
108. Сформувати структуру управління взводу з врахуванням норми керування
109. Сформувати структуру управління роти з врахуванням норми керування.
110. Сформувати структуру управління батальйону з врахуванням норми керування
111. Сформувати структуру управління окремого батальйону з врахуванням норми керування.
112. Визначення, сутність і модель мотивації.
113. Ієрархія потреб по Маслоу.

Розробив професор кафедри

Анатолій КУРТОВ